

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNÜN NEDENLERİ

Özel Öğrenme Güçlüğü'nün nedenlerini anlamaya, tanı ve terapi tekniklerini geliştirmeye yönelik araştırmalar artmasına rağmen henüz sır çözülememiştir. Son 10 yıl içindeki çalışmaların bulunduğu bazı ortak özellikler çeşitlilik göstermektedir:

- Genetik yatkınlık:
- Beyindeki yapısal işlev farklılıkları:
- Doğum öncesi nedenler:
- Doğum sırası nedenler:
- Doğum sonrası nedenler:

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ TIPLERİ

Okuma Güçlüğü (Disleksi): Okuma güçlüğü, bireyde, yaşlarına göre okuma becerisinde yetersizlik olarak kendisini gösterir. Bu durum kelimelerin hatalı söylenmesi ve çarpıtılması, eklemeler yapma veya eksik söyleme olarak gözlenir. Şekilleri, yazılı harf karakterlerini, noktalama işaretlerini, çizgileri algılamakta ve ayırt etmekte zorluk yaşanır

Yazılı Anlatım Güçlüğü (Disgrafi): Yazılı anlatım güçlüğü kişinin yazı yazarken akranlarına göre düşük performans göstermesiyle fark edilir. Kişinin el yazısında, noktalama işaretlerinde, kelimeleri cümle içinde doğru yere yerleştirmede güçlükler yaşanır. Yazma performansı kişinin zeka kapasitesinin altındadır. Konuşukları ve yazdıkları cümlelerde çok sayıda dil bilgisi ve noktalama işaretleri yanlışları, cümle bozuklukları vardır.

Matematik Güçlüğü (Diskalkuli): Öğrencinin matematikle ilgili etkinlik ve becerilerde yaşlarına göre düşük performans sergilediği görülür. İkinci veya üçüncü sınıfa geldiğinde artık bu güçlük öğretmen tarafından açıkça gözlenebilir.

4- Sözel Olmayan Öğrenme Güçlüğü

Sözel olmayan öğrenme güçlüğü olan çocukların yaşadıkları güçlüklerin temelinde yatan şey ayrıntıları birleştirip bütünü görememeleridir. Ayrıntılarla o kadar yoğun uğraşırlar ki resmin tamamını göremezler. Bu "Ağaçlar yüzünden ormanı görememek" gibidir, gerçek temayı algılayamazlar. Bu çocuklar için okudukları parçanın ana fikrini bulmaya çalışmak oldukça zor bir iştir.

TANILAMA

Özel Öğrenme Güçlüğü'nün tanılanması çocuk psikiyatrinin olduğu tam teşekküllü bir hastane tarafından konmaktadır.

Özel Öğrenme Güçlüğü'nün tanılanması, en erken çocuğun okula başladığı birinci sınıfın 2. yarısında okuma-yazma eğitimi tamamlandıktan sonra yapıldığından sınıf öğretmeninin durumu fark edip hastanelere ve RAM'lara zamanında yönlendirme yapması çok önemlidir.

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ ÇEKEN ÇOCUKLARIN ÖĞRETMENLERİNE ÖNERİLER

Öncelikle sınıf ortamında duygusal olarak güvenli bir çevre oluşturun.

Çocuğun benlik saygısını geliştirmek için, sınıf içinde ve dışında onun güçlü yönlerini ortaya çıkaracak şiir sunuları, dans gösterileri, satranç turnuvaları gibi ortamlar hazırlayın.

Öğrenme güçlüğü gösteren öğrencinizi diğer öğrencilerinizle kıyaslamayın ve onu olduğu gibi kabullenin.

Çocuğun bireysel özelliklerini, kapasitelerini, sınırlılıklarını bilin. Aileyle diyalog halinde olun.

Sınıfta öğrenme etkinliklerine katılmalarını sağlayıcı sorumluluklar verin.

Kullandığınız komutların basit, kısa ve net olmasına dikkat edin. Hafızaları zayıf olduğundan öğrendiklerinin bellekte kalıcı olmasını sağlamak amacıyla birden fazla duyuya hitap edin(görsel, işitsel vb.).Güven verici ve teşvik edici olun. Tedirginlik ve güvensizlik öğrenmeyi her durumda ve yerde olumsuz etkiler.

Ön sıralara oturtun, sık sık jest ve mimiklerle katılımını sağlayın. Özellikle cam kenarı, çok uyarınlı bir duvar ve arka sıralarda oturtmaktan kaçının.

Yanına öğrenci ile uyumlu bir ilişki sürdürebilecek uygun bir öğrenci modeli oturtun.

Aşırı hareketliliği varsa sınıf ortamında tahtayı sildirmek, kağıtları dağıtmak gibi farklı görevler verin.

Başaramayacağı ödevler, sorular ve sorumluluklar vermeyin. Sınavlarda öğrencinin yeterli olduğu alanları değerlendirin. Sözlü anlatım becerisi gelişmişse sözlü sınav, yaparak yaşayarak öğrenme becerisi gelişmişse proje görevi, yazılı anlatım becerisi gelişmişse yazılı sınav ile değerlendirin.

Yavaş ve hatalı okuyup yazdığı için az sorulu, kısa cevaplı sınavlarla değerlendirin (çoktan seçmeli, eşleştirmeli, doğru-yanlış, boşluk doldurma...).

Yazma güçlüğü olan öğrencilerin daktilo ya da klavye, matematik güçlüğü olanların sadece dört işlem yapabilen hesap makinesi kullanmasına izin verin.

Öğrencilere sınav sırasında yönergeleri dikkatli bir şekilde okumalarını hatırlatın, yönergenin ve anahtar kelimelerin altını çizirin (tanımlayın, özetleyin, hangisi değildir? vb.).

Kendisini başarabileceğine inandırın, olumlu değerlendirmesini ve iyi hissetmesini sağlayın.

Sosyal aktivitelere katılmasını sağlayın, iş yapma becerisi kazandırın.

Gruplama, ayırt etme vb. ödevler verin.

Görsel algı becerilerinin gelişimine yönelik etkinlikler yapın.

İçinde bulunduğu gelişim döneminin özelliklerini iyi bilin.

Yaramaz, tembel, dikkatsiz gibi olumsuz etiketlemelerden kaçının. Sınıfta bağırarak konuşan öğretmen bu çocukları tedirgin edebilir.

Bu nedenle tane tane ve anlaşılır bir şekilde konuşun.

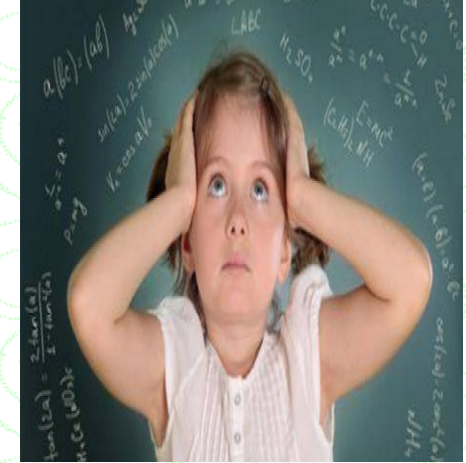
Tahtaya yazılanların büyük ve düzgün olmasını sağlayın. Çocuğa defterine geçirebilmesi için zaman tanıyın.

Öğrencinize saygı duyun ve saygılı davranışlarınızla model olun.

MERAM
REHBERLİK ve
ARAŞTIRMA
MERKEZİ

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

Tel:0332 351 35 44

<http://meramram.meb.k12.tr/>

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

Özel Öğrenme Güçlüğü; bir çocuğun görme, işitme, bedensel gibi duyu eksikliklerinin bulunmamasına, zekasının normal ya da normalin üstünde olmasına, psikiyatrik, nörolojik sorunları olmamasına rağmen dinleme, düşünme, anlama, kendini ifade etme, okuma-yazma veya matematik becerilerinin birinde ya da birkaçında yaşıtlarına ve zekasına oranla düşük başarı göstermesi olarak tanımlanabilir.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNÜN BELİRTİLERİ

Okul Öncesi Döneme İlişkin Belirtiler

Geç konuşma,
Sözcük bulmada, isimlendirmede güçlük,
Yetersiz sözcük dağarcığı,
Telaffuz sorunları,
Temel sözcükleri karıştırma (koşmak, yemek gibi),
Sözcük, hece çevirmek (mavi yerine vami, sifon yerine fişon gibi),
Sözlü yönergeleri dinleme ve izlemede güçlük,
Harf-ses ilişkisini öğrenmede güçlük,
Kafiyeli sözcüklerde güçlük,
Sayı, harf, renk öğrenmede güçlük,
Geometrik şekilleri çizmede güçlük,
Dikkat ve konsantrasyon güçlükleri,
Yön karıştırmak (kitabı ters tutmak vb.),
Yaşıtlarıyla ilişkide güçlük,
Zaman ve mekan sorunları,
El tercihinde gecikme,
Kalemi hatalı tutma,
Koordinasyon güçlüğü (bisiklet sürmek, ip atlamakta güçlük),
Plan yapamama, düşünmeden harekete geçme,
Kazaya yatkınlık, sakarlık.

Yukarıdaki belirtiler öğrenme bozukluğu riski taşıyan çocuklarda sık görülen özelliklerdir. Bu belirtilerden birini bile gösteren çocuğa, yaşıtları düzeyine erişmesi için destek eğitim verilmesi gerekir.

Okul Dönemine İlişkin Belirtiler

Akademik Başarı: Okul başarısı yaşıtlarına ve zekasına oranla düşüktür. Bazı derslerde başarısı normal ya da normalin üstünde iken bazı derslerde (okuma gerektiren sözel ağırlıklı dersler) düşüktür.

Okuma Becerisi: Okuma hız ve niteliği açısından yaşıtlarından geridir. Harf-ses uyumu gelişmemiştir. Bazı harflerin seslerini öğrenemez, harfin şekli ile sesini birleştiremez. Okurken kelime/hece atlar, ekler, değiştirir.

Yazma Becerisi: Sınıf düzeyine ve yaşıtlarına oranla el yazısı okunaksız ve çirkindir. Yazı yazması yavaştır, yazarken bazı harf ve sayıları karıştırır, b-d, m-n gibi harfleri ters yazar. Harf/hece ekleme- atlama, noktalamayı yerinde kullanamama, hece bölme hataları yapar. Yazarken kelimeler arasına hiç boşluk bırakmaz ya da bir kelimeyi iki-üç parçaya bölerek yazar.

Organize Olma Becerisi: Odası, çantası, eşyaları ve giysileri dağınıktır. Defter ve kitaplarını kötü kullanır ve yırtar, yazarken gereksiz satır atlar, boşluk bırakır, sayfanın belirli bir kısmını kullanmaz. Zamanını ayarlamakta güçlük çeker, düşüncelerini organize edemez.

Yönelim (Oryantasyon) Becerileri: Sağını-solunu karıştırır, yönünü bulmakta zorlanır, doğu-batı, kuzey-güney kavramlarını karıştırır. Alt-üst, ön-arka, bugün, önce-sonra gibi kavramları karıştırır. Gün, ay, yıl, mevsim kavramlarını karıştırır. Saati öğrenmekte zorlanır.

Sözel İfade Becerisi: Duygu ve düşüncelerini sözel olarak ifade etmekte zorlanır. Serbest konuşurken düzgün cümleler kuramaz, heyecanlanır, takılır, şaşırır, sınıfta sözel katılımı azdır. Bazı harflerin seslerini doğru olarak telaffuz edemez.

Motor Beceriler: Motor beceri alanında; büyük kas gruplarının organize olarak çalışmaması nedeniyle yüzme, bisiklete binme, atlama, topa vurma gibi kaba motor becerilerde sorun yaşarlar. Sakarlık sık rastlanan belirtilerdir. İnce motor beceri sorunları da gözlenir. Düşme ilikleme, makas kullanma, çatal-kaşık kullanma, kalem tutma, resim yapma becerilerinde zorlanır. Yazı yazarken ya hızlı ve bozuk ya da çok yavaş yazarlar.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ ÇEKEN ÇOCUKLARIN ÖĞRETMENLERİNE ÖNERİLER

Aile iletişim içinde olun. Gerekli tıbbî ve psikolojik ölçümleri yaptırın, gerekirse profesyonel yardım isteyin.

Çocuğun yaşadığı güçlüğü beyindeki yapısal ve işlevsel bir sorundan kaynaklandığını unutmayın. Başarısızlığından dolayı çocuğu suçlamayın onu olduğu gibi kabul edin.

Öğretmeniyle ortak bir çalışma plânı geliştirin.

Çocuğunuzun tüm özelliklerini ve kapasitelerini tanıyın.

Harfleri ters yazıyorsa: Harflerin yazılı olduğu kartlar hazırlayın. Yazarken kartlara bakarak doğru yazmasını ve hatalarını düzeltmesini sağlayın, yazma alıştırmaları yapın.

Doğru hecelemede, yazmakta zorlanıyorsa: Cümleleri, kelimeleri gruplara ayırın. Her gün belli bir grubu yazmasını ve cümle kurmasını sağlayıp çalıştırın. Bakmadan yazdırın, hatalarını düzelterek tekrar yazdırın ve okutun.

Matematik problemlerinde zorlanıyorsa: Matematik seviyesini tespit edin. Eski bilgilerini tekrarlatın, çok kısa basamaklar halinde yavaş yavaş ilerleyin. Çalışırken birden fazla duyuya hitap edin(görsel, işitsel, olay yaşayarak, dokunarak).

Okumayı öğrenmede güçlük çekiyorsa: Sık sık tekrarlama yapın.

Dikkati çabuk dağıldığından çalışmalarını kısa tutun.

Bir basamağı öğrendiğinden emin olmadan diğer basamağa geçmeyin, yavaş ilerleyin, öğrendiklerini karıştırmasına engel olun.

Çalışma becerilerini geliştirmek için ev egzersizleri ve sorumluluklar verin. Günlük işlerde olaylara katılmasını sağlayın(temizlik, yardım vb.).

Başardıkça teşvik edin, onaylayın.

Dikkati yoğunlaştırıcı oyunlar, boncuk dizme, nesnelere gruplama, ayırma, düzeltme gibi etkinlikler yaptırın.

Başaramayacağı ödevler, görevler, sorumluluklar vermeyin.

Kendisini başarısız ve olumsuz değerlendirmesine engel olun.

Spor, müzik, sanat veya el becerileri gibi çeşitli faaliyetler arasında başarılı olduğu bir alan varsa, çocuğu bu alana yönlendirerek kendini iyi hissetmesini sağlayın.

Hatırlamayı ve tekrarlamayı gerektirecek hafıza oyunları oynatın.

Bu sorunları yaşayan çocuğunuzla ilgili faydalanabileceğiniz kurumlar hakkında bilgi almak amacıyla en yakın rehberlik ve araştırma merkezine başvurun.

Kendinizi yalnız hissetmemeniz ve haklarınızı öğrenebilmeniz için “Dikkat Eksikliği Hiperaktivite ve Özel Öğrenme Güçlüğü Derneği” ile iletişime geçerek sizinle aynı sorunu yaşayan diğer ailelerle tanışın.